

BELEIDSPARTICIPATIE DOOR EEN KINDERRECHTENBRIL

Een reflectie-instrument voor beleidsmakers

Sara Lembrechts

Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi)

KeKi's dubbele opdracht

- Brugfunctie: bijdragen tot een beter begrip van kinderrechten binnen onderzoek, beleid en praktijk
-
- Aanmoedigen van betrokken actoren om kinderrechten op een actieve en reflectieve manier vorm te geven in hun werk en daarbij een zelfkritische houding te ontwikkelen
 - impliciete uitgangspunten expliciet maken
 - o.a. **beleidsadvies** aan Afdeling Jeugd

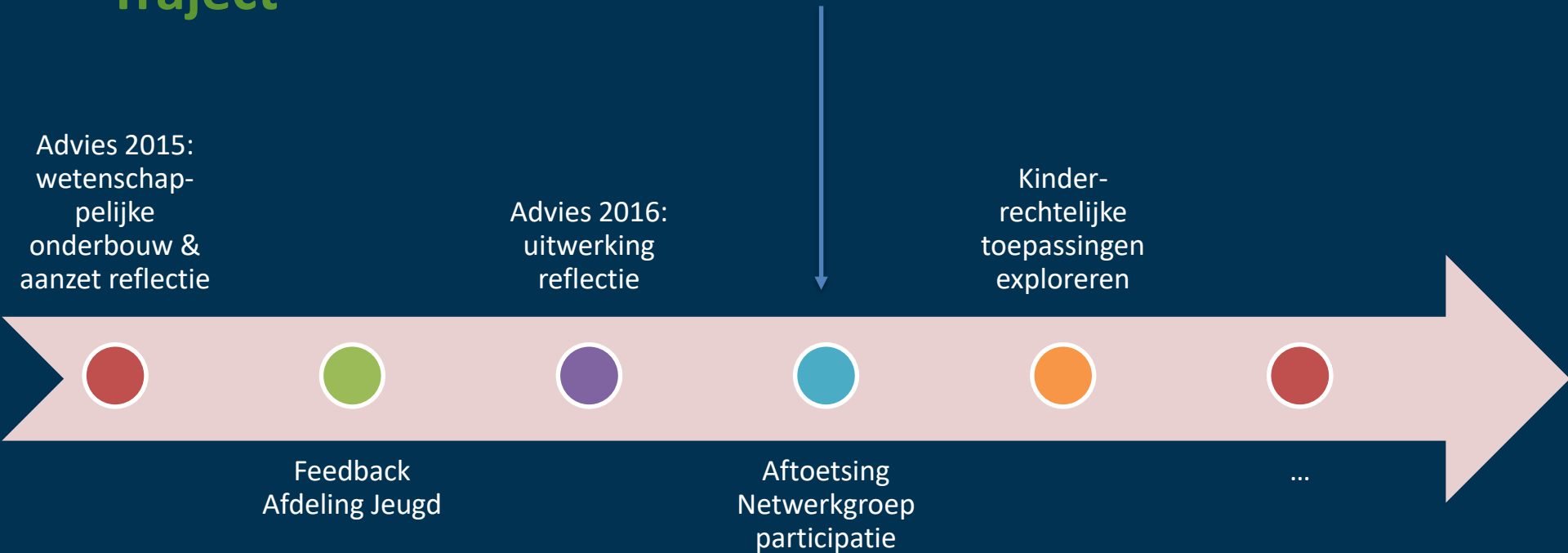
Beleidsadvies over beleidsparticipatie

Vraag vanuit Afdeling Jeugd:

- Beleidsparticipatie door een **kinderrechten**bril
- Toepasbaar **instrument** dat beleidsmakers aanzet om zelfkritisch te reflecteren over de deelname van kinderen en jongeren aan het Vlaams beleid

KEKI

Traject

KEKI

Traject 2015 – heden

- 2015 in kaart brengen van enkele bestaande initiatieven, expertise, theoretische modellen en praktische aanknopingspunten
 - beleidsparticipatie als leerproces, kritische basishouding
- Betrokken actoren:
 - Kind & Samenleving, VVJ, Mobiel 21, Samenlevingsopbouw, Netwerk tegen Armoede, Hefboom vzw
 - Cachet & Nevermind, Uit de Marge, VVSG, Movisie (NL), Centre for Research on Families and Relationships (UK)

Traject 2015 – heden

- 2016 wetenschappelijk onderbouwen en aftoetsen van een reflectie-instrument
 - handleiding en vragenlijst
- Betrokken actoren:
 - Kind & Samenleving, VVJ, Mobiel 21, Netwerk tegen Armoede, Hefboom vzw, Cachet, Vlaamse Scholierenkoepel, Vlaamse Jeugdraad, Jongerenbegeleiding-Informant, Mechelen Kinderstad, Minderhedenforum & Wakkere Burger
 - + internationale toetsing

KEKI

Handleiding en instrument samen lezen

Handleiding: theoretische duiding en achtergrond

→ Vanaf p. 7

Instrument: zelf-kritische reflectie-vragen voor beleidsmakers
(hoofd- en bijvragen)

→ Overzicht p. 24

Doel: gefundeerde kritische reflectie mogelijk maken

KEKI

Handleiding en instrument samen lezen

Structuur:

- (1) fundamentele uitgangspunten
- (2) rationale en bereik
- (3) praktische aandachtspunten
- (4) terugkoppeling en evaluatie

KEKI

Waarom kinderrechten?

Kinderrechten zijn (fundamentele) normen die

- duidelijk maken dat kinderen en jongeren als **volwaardige burgers** een eigen plaats hebben in onze maatschappij
- gericht zijn op het realiseren van **sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid** voor kinderen en jongeren

→ Gezamenlijk leerproces

→ Reflectieve dialoog

KEKI

Juridische en maatschappelijke betekenis

Juridisch: verdragen, wetten, regulering, beleid

Maatschappelijk: een relationele praktijk, hoe mensen met elkaar omgaan

KEKI

Juridische betekenis

Technieken

Beleid

Methodieken

Wetten & regelgeving

Maatschappelijke betekenis

Waarden

Gedrag

Houdingen

Cultuur

Overtuigingen

Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi)

Juridische en maatschappelijke betekenis

Juridisch: verdragen, wetten, regulering, beleid (tastbaar)

→ Art. 12 VRK en andere

→ Beleidsdomeinen

Maatschappelijk: een relationele praktijk, hoe mensen met elkaar omgaan (verborgen)

→ Houding van volwassenen t.o.v. kinderen (bijv. kindbeeld)

→ 'Geest' van kinderrechten

→ Doel van volwaardig burgerschap

Toepassing in context van beleidsparticipatie

Juridische en maatschappelijke betekenis

- Invulling van een juridisch recht om inspraak te hebben in beslissingen die je aanbelangen
- Invulling van een maatschappelijke basishouding:
 - Kinderen vertrouwen in wat ze kunnen
 - Kinderen ondersteunen in wat ze (nog) niet kunnen
 - Hefboom voor sociale verandering
- **Elke stap** naar het einddoel is van betekenis
- **Zelf-reflexieve houding**, vertrekkend vanuit kinderrechten

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap **basiswerkingen** **beleidsparticipatie**

bescherming **capaciteit** communicatie

kindbeeld **kinderrechten** evaluatie

maatschappelijke kwetsbaarheid **machtsrelatie** schijnparticipatie

terugkoppeling uitsluitingsmechanisme

vertrouwen

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap basiswerkingen beleidsparticipatie

bescherming capaciteit communicatie

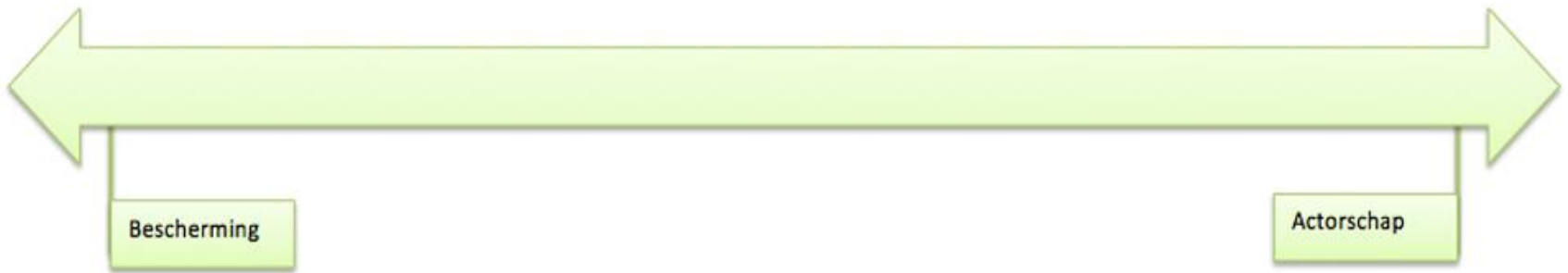
kindbeeld kinderrechten evaluatie

maatschappelijke kwetsbaarheid machtsrelatie schijnparticipatie

terugkoppeling uitsluitingsmechanisme

vertrouwen

Bevind ik mij ergens op dit continuüm? Duid aan waar ongeveer.

Wens ik mij ergens op dit continuüm te bevinden? Duid aan waar ongeveer.

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap **basiswerkingen** **beleidsparticipatie**

bescherming **capaciteit** communicatie

kindbeeld **kinderrechten** evaluatie

maatschappelijke kwetsbaarheid **machtsrelatie** schijnparticipatie

terugkoppeling uitsluitingsmechanisme

vertrouwen

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap **basiswerkingen** **beleidsparticipatie**

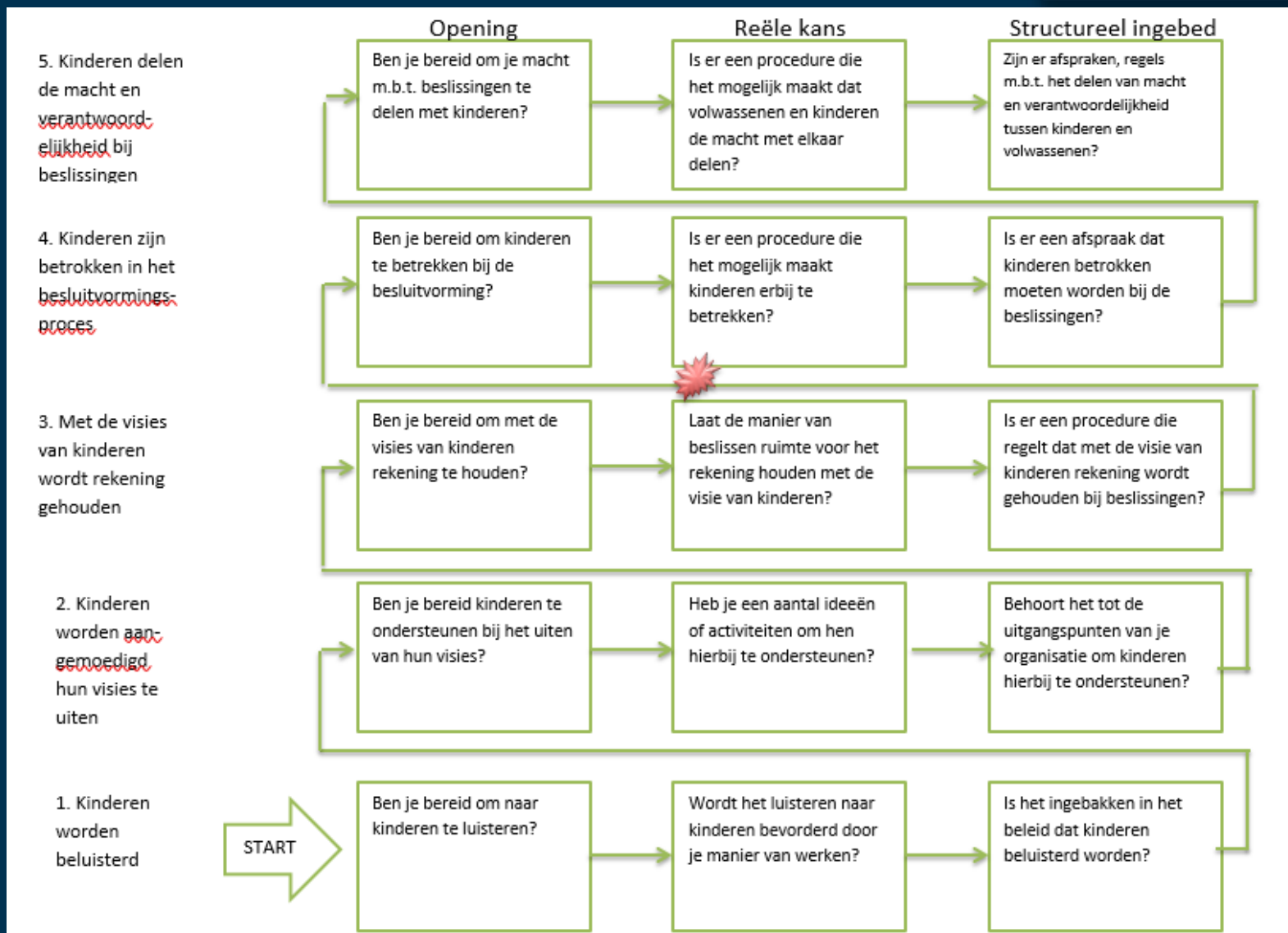
bescherming **capaciteit** communicatie

kindbeeld **kinderrechten** evaluatie

maatschappelijke kwetsbaarheid **machtsrelatie** **schijnparticipatie**

terugkoppeling uitsluitingsmechanisme

vertrouwen

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap **basiswerkingen** beleidsparticipatie

bescherming **capaciteit** communicatie

kindbeeld **kinderrechten** evaluatie

maatschappelijke **kwetsbaarheid** machtsrelatie schijnparticipatie

terugkoppeling **uitsluitingsmechanisme**

vertrouwen

Zelf-reflectie: enkele voorbeelden

acterschap **basiswerkingen** **beleidsparticipatie**

bescherming **capaciteit** **communicatie**

kindbeeld **kinderrechten** **evaluatie**

maatschappelijke kwetsbaarheid **machtsrelatie** **schijnparticipatie**

terugkoppeling **uitsluitingsmechanisme**

vertrouwen

Dit instrument gebruiken

Geen lineair stappenplan

Onderlinge samenhang

Willekeurige volgorde?

Focus?

→ Maak het gebruik ook onderdeel van reflectie

KEKI

Rol van de overheid

Afdeling Jeugd heeft een voortrekkersrol

- Integraal jeugd- en kinderrechtenbeleid
- Coördinatie van Kinderrechten in transversaal beleid

Oproep naar verdere operationalisering & vormgeving

Andere pistes voor inzetbaarheid?

KEKI

Conclusies

- Beleidsprocessen kunnen versterkt worden door kinderrechten als vertrekpunt te nemen. Kinderrechten nodigen namelijk uit om onze sociale, pedagogische en / of juridische **omgang met kinderen en jongeren kritisch te bevragen**, waardoor impliciete uitgangspunten expliciet worden en onderwerp vormen van maatschappelijk debat. Kinderrechten kunnen deze **reflectie voeden**.
- Permanente reflectie is een basisvoorwaarde om een participatief groeiproces op gang te brengen. Werken vanuit kinderrechten wil zeggen dat je als volwassene de **controle uit handen durft te geven**, dat je kinderen vertrouwt in wat ze kunnen en ondersteunt in wat ze (nog) niet kunnen. Eerder dan zoeken naar methodieken en technieken, komt het erop neer te zoeken naar **structuren die de standpunten van kinderen en jongeren ernstig nemen en naar behoren onderzoeken in de besluitvorming**.

Contact

Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi)

HoGent Campus Schoonmeersen

D-gebouw, lokaal 1,023

Valentin Vaerwyckweg 1

9000 Gent

+32 9 243 24 70

sara.lembrechts@keki.be

www.keki.be

www.facebook.com/KeKivzw

www.twitter.com/KeKivzw

KEKI